

SVENSK LAPPHUND

Rasestandarden, og hvordan den skal tolkes

Norsk Lapphundklubb

- Klubben med de allsidige rasene

Dokumentet er en oversettelse av rasekompendiet utarbeidet av Svenska Rasklubben för Svensk Lapphund 2022.

styret@norsklapphundklubb.no

INNHold

Svensk lapphund, utfordringer og prioriteringer	2
Eksteriør:	2
Eksteriørbedømmelse	2
Mål	2
Strategier	2
Lovsång över svensk lapphund	3
Helhetsinntrykk	5
Adferd/Temperament	5
Hodet	6
Skalle	6
Stopp	6
Nesebrusk.....	6
Snuteparti.....	6
Kjever/tenner	6
Øyne	7
Ører	7
Hoder og uttrykk	8
Forlemmer.....	9
Hals.....	9
Kropp.....	10
Kryss	10
Bryst	10
Hale	10
Baklemmer	11
Mellomfot	11
Poter.....	11
Bevegelser	12
Pels	13
Hårlag	13
Farge.....	13
Funksjonell pels:.....	14
Andre farger	15
Størrelse	15
Flere bilder av rasetypiske svenske lapphunder	16
Til slutt.....	18

SVENSK LAPPHUND, UTFORDRINGER OG PRIORITERINGER

Den svenske lapphunden har beholdt typen de ca 130 årene den har eksistert som registrert rase. Den største forandringen over tid er at standarden i dag ikke tillater like mange farger og tegninger. Rasen har flere ganger gått gjennom perioder der registreringstallene har blitt lavere og skapt genetiske flaskehals. Tross dette er den i dag, i de fleste aspekter, samme type hund som den gang man laget rasen svensk lapphund.

I dag registreres det under 100 svenske lapphunder i året i hjemlandet Sverige, og omtrent 200 årlig på verdensbasis. Svensk lapphund er en sjeldenhet! På grunn av dette har raseklubben i Sverige i sitt RAS-dokument valgt å sette bevaring av den genetiske variasjonen i rasen som hovedfokus.

Fra RAS-dokumentet for svensk lapphund i Sverige:

EKSTERIØR:

Den svenske lapphunden har sin opprinnelse som naturhund godt tilpasset et værhardt klima og hardt arbeid, slik den måtte være for å utføre sin opprinnelige oppgave som reingjeterhund. Det er derfor viktig at rasen beholder sitt funksjonelle eksteriør uten overdrivelser. Det innebærer en pels som hverken kan bli for lang eller myk, en lang brystkasse som beskytter indre organer og normale vinkler som gir et jevnt og effektivt steg. Den er bygd som en travet med lengre linjer (rektangulær) og beveger seg med et jordvinnende steg.

EKSTERIØRBEDØMMELSE

Den svenske lapphunden har generelt høy eksteriør standard. De fleste av utstilte hunder har fått kvalitetsbedømmelsen excellent eller very good. Det finnes få individer med alvorlige eksteriøre avvik. (SKK hunddata, kritikker fra offisielle utstillinger i Sverige).

Eksteriøre overdrivelser:

Svensk lapphund er en rase som ikke har eksteriøre overdrivelser.

MÅL

Både når det gjelder kortsiktige og langsiktige mål er det viktigst at rasens opprinnelige og funksjonelle eksteriør beholdes. Det innebærer at pelsen ikke får bli for voldsom og at de rette rektangulære proporsjonene samt et jordvinnende steg skal prioriteres.

STRATEGIER

Det er mange svenske lapphunder som stilles ut. Raseklubben oppfordrer til dette gjennom å arrangere aktiviteter som ringtrening, utstillinger og ha årskonkurranser.

LOVSÅNG ÖVER SVENSK LAPPHUND

Karaktäristik av Comp, text från 1935, publicerad i Hundsport

Bildet över er av Eivor Oddèn, Kennel Odds samling.

Ännu en gång sätter jag mig ner för att lovsjunga lappspetsen, vår ursvenska hund, som genom årtusenden bibehållit sin rasform, och som motstått civilisationens menliga inflytelser. Lapphunden är alltså fortfarande det utpräglade nyttodjur, som han redan var för stenåldersmänniskan i tidernas begynnelse.

Man tycker att ett så förträffligt djur skulle vara livligt uppskattat i sina egna landsmären, och så är utan tvivel fallet men en viss begränsning. Renskötarna inse nämligen sitt beroende av lappspetsen, ty de veta utan honom är deras näring omöjlig att utöva, och följaktligen se de till, att rasen ej dör ut. Men ingen eller åtminstone ytterst få människor tänka på att föra den framåt, och stillastående är i ett fall som detta liktydigt med tillbakagång. Utom lapparna är det inte många som ha intresse för rasen.

Ett fåtal uppfödare har tagit lappspetsen som hobby, vilket de på ett sätt ha funnit ganska otacksamt nämligen av det skälet, att det är mycket svårt att placera ut valparna - allt kan man ju inte behålla även om man är aldrig så intresserad av en ras. Å andra sidan få de emellertid riklig lön för sin möda, ty en mera sympatisk hund att ägna sig åt än ifrågavarande kan knappast tänkas.

Under många år, så länge jag var "besutten lantjunkare" hade jag nöjet att lära känna lappspetsen närmare. Jag fann honom ytterligt trogen och klok. Dessutom vore alla utan undantag synnerligen vaksamma- ofta till överdrift- renliga och trevliga som hemmahundar.

Såsom vallhundar, till vilket de hos mig övervägande användes, voro de ovärderliga, och vallarinstinkten låg dem så i blodet, att dressyr var nästan obehövlig. Undra på att jag efter sådana erfarenheter kan rosa dessa hundar. Handen på hjärtat kan jag inte finna annat "emot" än att de på grund av sin vaksamhet ofta ge skall även när ett sådant är omotiverat.

Jag vill inte missrekommendera någon annan hundras, ty det finns mycket gott hos alla utan undantag, men jag ber den värde hundspekulanten efter detta besinnas före köp, att det finns andra raser än schäfer, dobermannpinscher, terriers, schnuzer och allt fint de moderna raserna kan heta. Jag ber honom komma ihåg vår svenska lapphund, som kan bereda lika mycket glädje och nytta som någon av de upprepade. Genom att intressera sig för denna inhemska ras ger man samtidigt ett handtag åt svensk kultur.

Fra rasestandarden

Opprinnelsesland/ hjemland:

Sverige

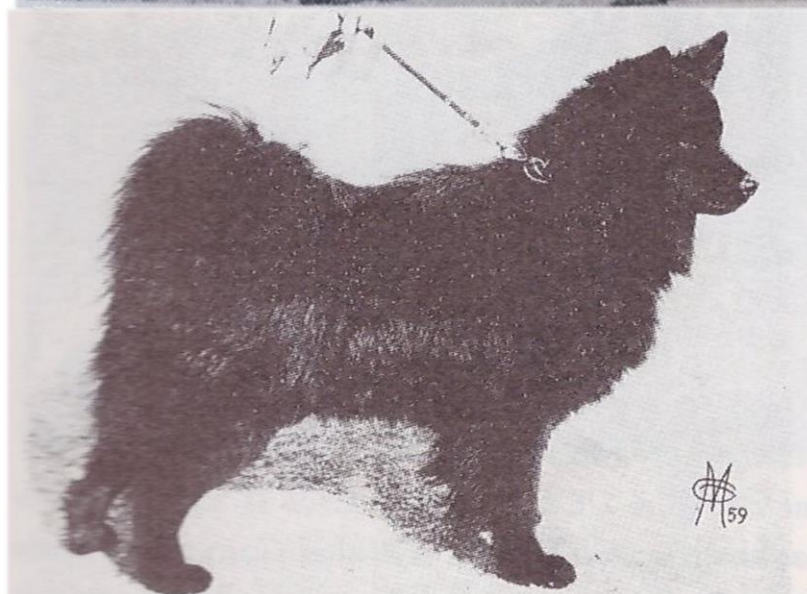
Bruksområde:

Reingjeterhund, nå først og fremst allsidig selskaphund

Kort historikk:

Gammel nordisk rase som ble brukt av samer som gårds-, jakt- og gjeterhund. Det er en usedvanlig tilgjengelig og arbeidsvillig hund. Disse egenskapene gjør den svært nyttig innenfor reinnæringen. Nå til dags er rasen først og fremst en allsidig selskaphund som egner seg til mange typer hundesport og aktiviteter.

Bildene viser vinnere fra ulike tiår, øverst fra 1920, i midten fra 1950 og nederst fra 2010.

Fra rasestandarden

Helhetsinntrykk:

Typisk spisshund. Rektangulær, litt under middels stor med god reisning.

Adferd/temperament:

Lærevillig, utholdende og hardfør. Den har en pels som gir god beskyttelse mot vær og vind. Rasen skal være livlig, oppmerksom, vennlig og hengiven.

Bildet viser en hund med det rette livlige temperamentet.

Bildet viser en hannhund av utmerket type og helhet. Rektangulær og med god reisning.

HELHETSINNTRYKK

Den svenske lapphunden skal være rektangulær og skal aldri oppleves som høystilt. Den er bygget som en gjeterhund med lengre linjer. I rasens første standard fra 1894 beskrives rasens proporsjoner slik; "kroppen mera långsträckt än gråhunden", "Benen raka och kraftiga, i förhållande till kroppen något korta.". I standarden fra 1935 kan man lese; "med tätsluten kropp, snarare låg- än högbent", "Benen, raka och kraftiga, icke höga.". Dette gir en god forståelse av bakgrunnen for dagens standard.

ADFERD/TEMPERAMENT

En svensk lapphund er livlig, samarbeidsvillig og har oversikt over omgivelsene. De har mange måter å uttrykke seg vokalt, og kan ha lett for å bjeffe. Vedvarende bjeffing eller annen reaktiv adferd er uakseptabelt.

Fra rasestandarden

Hode:

Skalle: Lengre enn bred. Hvelvet, nøkkeknølen ubetydelig markert.

Stopp: Meget godt markert.

Nesebrusk: Helst kullsort, eller meget mørk. I samsvar med pelsfargen.

Snuteparti: Noe lengre enn en tredjedel av hodets lengde. Godt utfyllt, jevnt avsmalnende mot nesebrusken sett fra alle sider. Rett neserygg.

Lepper: Tørre, godt tilliggende mot kjevene. Lepper og gommer kraftig pigmentert.

Kjever/tenner: Saksebitt. Jevne og velutviklede tenner.

En ung tisper som viser utmerket forhold mellom hodets lengde og snutepartiets lengde.

HODET

SKALLE

Det kan være lurt å bruke hendene når man bedømmer skallens lengde sammenlignet med bredden. Svensk lapphund får oftest ikke sin fulle bredde før i 4 -5 års alder. Skalletaket skal være hvelvet, men ikke epleformet.

STOPP

Pels og øyenbryn kan forsterke inntrykket av stoppet. Stoppet skal være meget godt markert, men det betyr ikke 90-graders vinkel.

NESEBRUSK

Bjørnebrune hunder har ofte ikke like kullsvart pigment som de svarte individene.

SNUTEPARTI

Det er viktig å presisere at man ikke skal tenke «desto kortere, jo bedre» med tanke på snuteparti. Snuten skal være godt utfyllt men jevnt avsmalnende og skal ikke være firkantet sett forfra. Det forekommer individer med altfor tynn og svak underkjeve, som påvirker inntrykket av snutepartiet negativt. Ridge på snuten forekommer og er en normalvariasjon i rasen.

KJEVER/TENNER

Kjevene skal være kraftige, velutviklet og tennene forholdsvis store.

Fra rasestandarden

Øyne: Plassert ganske langt fra hverandre, øyeåpningene nesten horisontalt plassert. Runde, ganske store, men ikke utstående. Brune, mørkebrune foretrekkes. Øyelokksrendene kraftig pigmentert. Uttrykksfullt blikk.

Ører: Trekantede, brede ved basen, korte, opprettstående med lett avrundete spisser. Bredt plassert, meget bevegelige. Kippører ikke ønskelig, men heller ikke diskvalifiserende.

Bildet viser hunden Sappi II fra 1928.

Kennel av Hammaren, Hilma Fredgas hunder fra 1920-tallet.

ØYNE

Øyeåpningenes runde form, plassering og øynenes mørkebrune farge er meget viktig for å få det korrekte uttrykket. Mandelformede øyeåpninger ofte med skråstilt og tettere plassering gir et fremmed uttrykk for rasen. Lys øyefarge gir ikke det korrekte intelligente og uttrykksfulle inntrykket som etterstrebes. Bjørnebrune hunder får oftest ikke like mørkebrun øyefarge og det må aksepteres, da det har sammenhengen med pelsfargen, men lysebrune øyne som tenderer mot gule er en feil.

ØRER

Ørene skal være plassert bredt fra hverandre. Det betyr at ører som sitter oppå hodet, som en jaktspets, ikke er korrekt for en svensk lapphund. De er meget bevegelige og det er vanlig at svenske lapphunder legger ørene bakover når man tar kontakt med dem, også under raskt trav.

HODER OG UTTRYKK

Bildet over viser stamhundene på kennel Montibus fra 1920-tallet

Hundene på denne siden viser variasjonen som finnes, selv om alle har rasetyperiske hoder og uttrykk. Sammen med de eldre bildene gir de et godt inntrykk av hvordan en svensk lapphund skal være. Uttrykket skal aldri være hardt, men heller vennlig og intelligent.

Fra rasestandarden

Hals: Middels lang, tørr og kraftig.

Forlemmer:

Helhetsinntrykk: Rette, kraftige og parallelle, både i stående og under bevegelse. Skulderledd, albue og mellomhånd så vinklet at hunden får god steglengde.

Skulder: Godt tilbakelagt.

Albue: Godt tilliggende til brystkassen.

Poter: Ovale, sterke med godt sluttede tær. Hår også mellom tredeputene, som skal være kraftige og elastiske. Klør og tredeputer meget godt pigmentert.

Tipse av utmerket type og helhet. Legg merke til den godt tilbakelagte skulderen som gir det typiske forbrystet.

FORLEMMER

Svensk lapphund er en utpreget arbeidshund tilpasset arbeid i tidesvis i tøffe forhold. Dette gjør at et funksjonelt eksteriør som gjør hunden utholdende og ikke risikerer slitasjeskader, er essensielt. De skal bevege seg som en gjeterhund og være bygd som en travet.

Når det gjelder forlemmer er smal front med svake håndledd og utvidde poter eller utvidde albuer og steile skuldre funksjonelle feil som påvirker arbeidsevne.

HALS

En godt tilbakelagt skulder og et godt utviklet forbryst bidrar til at den svenske lapphundens stolte hals kommer til sin rett.

Fra rasestandarden

Kropp:

Samlet, noe lengre enn mankehøyden.

Rygg: Horisontal, sterk, muskuløs og fjærende.

Lend: Kort og bred.

Kryss: Forholdsvis langt, bredt og muskuløst. Svakt fallende.

Bryst: Forholdsvis dypt, rekker til albuene. Forholdsvis langt, også de bakre ribben velutviklede. Oval sett forfra. Velutviklet og tydelig markert forbryst.

Underlinje/buk: Svakt opptrukket.

Hale: Forholdsvis høyt ansatt, rekker ca til haseleddet. Bæres ringlet over ryggen i bevegelse.

Hannhund av utmerket type med utmerket kropp og hale.

Tispe av utmerket type med utmerket kropp og hale.

KROPP

Husk at kroppen skal være noe lengre enn mankehøyden. Dette er et viktig proporsjonsforhold. En del svenske lapphunder er for korte i kroppen, som oftest fordi rygg og brystkasse er for kort.

KRYSS

Den svenske lapphunden har et relativt flatt kryss.

BRYST

Det forekommer at individer på rasen har for kort brystbein, som gjør at brystkassen ikke er godt nok utviklet. Dette er en funksjonell feil. Det er også viktig at brystkassen ikke blir for grunn. På en ferdig utviklet hund skal brystkassen nå ned til albuene.

HALE

Halen er ofte ganske hardt ringlet, men det finnes store variasjoner i rasen, fra hunder som bærer halen løst over hoften, til en hardt opprullet hale som kan være ringlet både en og to ganger. Alt dette må betraktes som normalvariasjoner innenfor rasen. Kontroller lengden på halen mot haseleddet. Det fødes individer med stumphale og haler med halv lengde, dette er en misdannelse og en alvorlig feil.

Fra rasestandarden

Baklemmer:

Helhetsinntrykk: Velvinklet kne- og haseledd, men ikke overdrevent.

Lår: Muskeløse.

Haser: Lavt ansatte for å gi et kraftig fraspark.

Mellomfot: Sporer tillatt.

Poter: Som forpoter.

Denne hunden viser parallelle bakbein, uten tendens til kuhasethet.

Tispe av utmerket type og helhet. Velvinklet kne- og haseledd, men ikke overdrevent.

BAKLEMMER

For å få det korrekte jordvinnende steget er det viktig at kne og/eller hasevinkel ikke er for dårlig vinklet. Det forekommer individer med alt for høye haser som påvirker de rasetypiske bevegelsene vesentlig. Før var kuhasethet en vanligere feil enn det er i dag, men også dette er en funksjonell feil.

MELLOMFOT

Det forekommer både enkle og doble sporer, og også individer uten sporer. Alt dette betraktes som normalvariasjon.

POTER

Det er viktig med sterke poter som er godt behårede mellom tredeputene som beskytter potene.

Fra rasestandarden

Bevegelser:

Lette og spenstige med jordvinnende, parallelle steg og med kraftig fraspark.

Bildene viser utmerkede rasetyperiske bevegelser.

BEVEGELSER

Rasetyperiske bevegelser er viktig og bedømmes best i trav. En svensk lapphund skal aldri se tung ut i bevegelse. Stegene skal være lange, effektive og jordvinnende. Jo raskere de travet, jo smalere spor vil de lage. Dette er naturlig og må ikke forveksles med trange bevegelser. Det er typisk at de senker hodet og dermed gir et lengre inntrykk. Funksjonelle, effektive bevegelser er meget viktig for en arbeidende gjeterhund som skal drive flokker i timesvis, kanskje i kupert terreng og i dyp snø.

Fra rasestandarden

Pels:

Hårlag: Rikelig. Består av dekkpels og tett, myk underull. Strittende, dvs dekkpelsen står rett ut, småkruset ved hårroten. Underullen meget småkruset. Pelsen kort på hodet og benas forsider, lang på brystet, på benas baksider og på halen. Halen busket med lang, tett pels. På nakke og hals så lang at det dannes krage.

Farge: Vanligvis ensfarget sort, både brunskjær (solbrent) og bjørnebrune nyanser er typisk. Hvitt i brystet, på potene og halespiss kan forekomme og er helt korrekt.

Juniortispen på bildet viser en meget bjørnebrun valpepels. Det er ikke uvanlig at man kan se hunder merd valpepels i juniorklassen, og til og med unghundsklassen. Valpepelsen er ofte litt lodden, myk og kraftigere enn voksepelsen. Dette er normalt for rasen. Man kan likevel som oftest bedømme kvaliteten på områder der voksepelsen har begynt å komme. Det var en periode den bjørnebrune fargen var mindre vanlig, og den var heller ikke nevnt i standarden. I dagens populasjon ser vi den oftere. Tidligere var bjørnebrun den mest ønskelige fargen i standarden.

Hvitt bryst, hvite poter, og hvit haletupp er helt korrekt, slik rasestandarden sier. Det forekommer også hunder med hvite sokker, hvitt under haken, på hals og som har briller. Ingen slike tegn behøver å påvirke premiegraden.

PELS

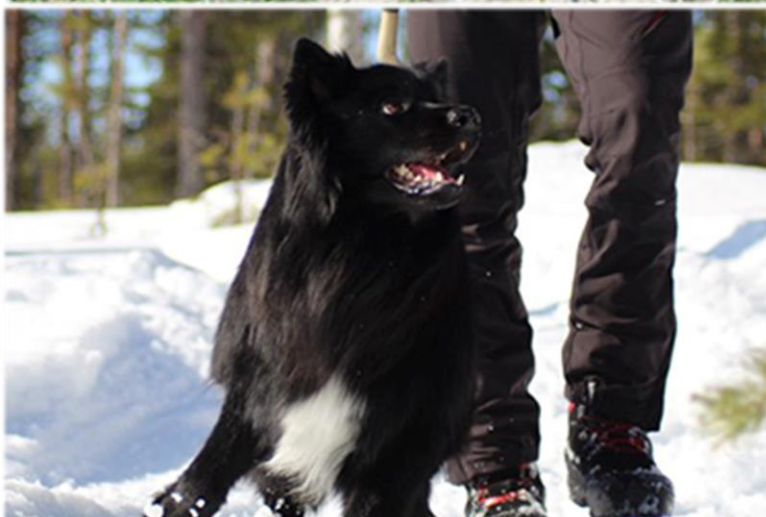
Pelsen skal først og fremst være tilpasset arbeidet hunden skal utføre, og ikke det som ser best ut i utstillingsringen!

HÅRLAG

Riktig pelskvalitet er meget viktig. Den skal aldri være så lang at det ødelegger hundens silhuett. Overdrevet pelsmengde eller for myk pels er en feil. Hos unge hunder, eller hos tisper som har hatt valper kan det forekomme bølgete pels, men den skal ikke virke krøllete og åpen. En svensk lapphund skal ikke ha pels som er trimmet eller formklipt.

FARGE

Det er viktig å være klar over at svart hos svensk lapphund kommer i mange nyanser, fra beksvart til mer eller mindre bjørnebrune, rødlige sjatteringer. Bjørnebrune individer kan spesielt på sommerstid få nesten hvitefargede områder på eksempelvis hale og halskrage. Genetisk er bjørnebrune hunder svarte, med svart pigment, men som har et rødbrunt preg.

Pels og pelskvalitet

Pelsmengde påvirker inntrykket av hundens proporsjoner vesentlig. Begge hundene på bildene har i utgangspunktet utmerkede proporsjoner, men den nedrøyta et år gamle tispene kan oppleves som luftig, mens den 12 år gamle hannhunden som er overpelsset, kan oppleves som lavtstilt. Så mye pels som hannhunden har, er ikke ønskelig. Pelsen er myk med lange, silkeaktige dekkhår. Pelsmengden forstyrrer inntrykket av hundens silhuett.

FUNKSJONELL PELS:

Svensk lapphund brukes fortsatt i reindriften. Det er derfor viktig at den har en funksjonell arbeidspels som ikke behøver mye pelsstell slik at det ikke fester seg kvister på sommeren og isklumper på vinteren. En hund med feil pels mister all bruksverdi.

Bildet er fra Norsk Lapphundklubbs gjeteranleggsprøve med Vågå Tamreinlag i 2017.

Fra rasestandarden

Størrelse og vekt:

Mankehøyde:

Hannhunder: Ideal 48 cm, \pm 3 cm

Tisper: Ideal 43 cm, \pm 3 cm

Feil:

Ethvert avvik fra foregående punkter skal betraktes som feil. Hvor alvorlig feilen er, skal graderes etter hvor stort avviket er i relasjon til rasebeskrivelsen, og hvordan det påvirker hundens sunnhet og evne til å utføre sitt tradisjonelle arbeid.

Diskvalifiserende feil:

- Hunder som viser tegn på aggressivitet og/eller har fysiske defekter som påvirker hundens sunnhet skal diskvalifiseres.

- Utypisk.

OBS: Hannhunder skal ha to normalt utviklede testikler på normal plass.

ANDRE FARGER

De siste årene har det kommet noen kull med såkalte hvite svenske lapphunder. Dette er en farge som historisk sett har eksistert på rasen, men som i dag er tatt bort fra standarden. De er oftest cremefargede, heller enn hvite.

Enda mer sjeldent har det kommet svenske lapphunder som er viltfargede, genetisk brune, med tantegninger eller brindletegninger. Disse fargene finnes ikke i dagens standard og er uønskede, men disse hundene skal ikke diskvalifiseres. Det kan være verdifullt for avlen på rasen at også disse individene får en bedømming på utstilling og kan premieres, men de skal maksimalt få «good».

STØRRELSE

Det finnes stor variasjon i mankehøyde innen rasen, men de fleste ligger innenfor standarden. 45 til 51 cm på hannhunder og 40 til 46 cm for tisper.

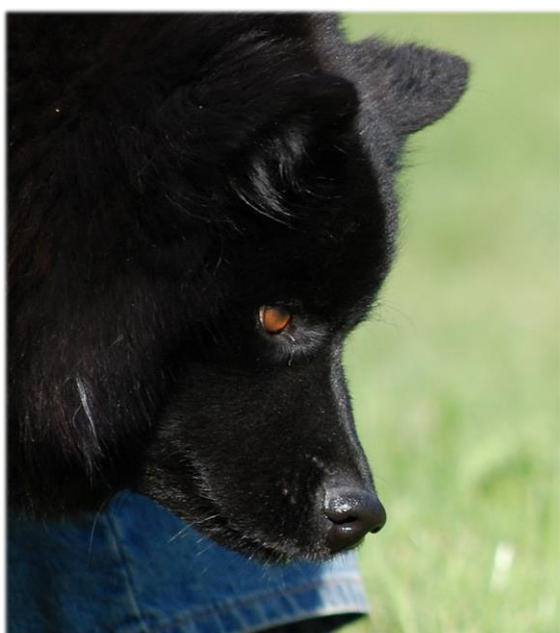
FLERE BILDER AV RASETYPISKE SVENSKE LAPPHUNDER

Hannhund med utmerkede proporsjoner, heller mot bjørnebrun.

Blanksvart hannhund av utmerket type.

Til venstre svart hund, til høyre bjørnebrun

TIL SLUTT...

Rasen er jevn, men det finnes allikevel en hel del variasjon når det kommer til størrelse, grovhet, pels og type. Slik har det alltid vært og er en styrke for rasen. Det tyder på at rasen har genetisk variasjon. På tross av variasjonen kan individene gjenkjennes som svenske lapphunder. Glem aldri når du bedømmer detaljer på svensk lapphund, at det først og fremst er en robust arbeidshund og slik vil vi ha det også i fremtiden. Siden rasens opprinnelse har oppdretterne hatt bevaring som mål, heller enn foredling og forbedring. Nettopp derfor har rasen beholdt typen i alle år. Hvorfor endre på det perfekte? Rasen har heller ikke noen deling i bruks- og showtype, og slik ønsker vi at det skal fortsette inn i fremtiden.

